

I. Popisi i registri vještaka

Svaki žalbeni sud i francuski vrhovni sud za građanske i kaznene predmete (Kasacijski sud) vodi popis ili registar vještaka.

Međutim, sudovi i tužitelji mogu slobodno imenovati bilo koju osobu koju smatraju prikladnom i stručnom. U takvim slučajevima moraju obrazložiti svoj odabir.

Popisi vještaka objavljuju se na internetskim stranicama sudova, a posebno na internetskim stranicama **Kasacijskog suda** i žalbenih sudova.

Kako bi ih se moglo uvrstiti na popis suda, vještaci moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

moraju biti mlađi od 70 godina (u praksi vještak mora imati od 35 do 57 ili 58 godina kako bi ga se moglo uvrstiti na popis)

moraju biti građani Europske unije

ne smiju kršiti načela časnog, poštenog i moralnog postupanja

ne smiju biti podvrgnuti stegovnoj ili upravnoj sankciji koja može dovesti do otpuštanja, brisanja iz registra, opoziva, povlačenja odobrenja ili oduzimanja odobrenja za rad

ne smiju biti predmet postupka osobnog stečaja ili bilo koje druge sankcije predviđene u Trgovačkom zakoniku

moraju imati iskustvo u određenoj djelatnosti povezanoj s njihovim područjem vještačenja koje su stekli tijekom određenog minimalnog razdoblja

ne smiju obavljati nikakvu djelatnost nespojivu s neovisnošću potrebnom za izvršavanje zadaća povezanih sa sudskim (pravnim) vještačenjem

glavna djelatnost koju obavljaju mora biti u nadležnosti suda.

Vještaci specijalizirani za prijevode koji podnose zahtjev za uvrštenje na popis prvostupanjskog suda svoju djelatnost moraju obavljati na lokalnom području

određenog suda ili živjeti na tom području ako su već u mirovini.

Zahtjev vještaka za uvrštavanje na popis razmatraju javni tužitelj i suci prvostupanjskog suda. Odluku donosi skupština sudaca žalbenog suda.

Vještaci moraju položiti prisegu prije uvrštavanja na popis.

Da bi se vještaka moglo uvrstiti na popis Kasacijskog suda (nacionalni popis), on se mora nalaziti na popisu žalbenog suda (regionalni popis) najmanje pet godina.

Svaki vještak koji je prvi put uvršten na popis mora podnijeti zahtjev za ponovno uvrštavanje nakon tri godine, a nakon toga se takav zahtjev podnosi svakih pet godina. Odluka da se vještaku odbije zahtjev za ponovno uvrštavanje mora sadržavati razloge za to te se takvu odluku može osporiti.

Vještake se može izbrisati iz registra na temelju stegovnih mjera žalbenog suda, a to se brisanje može osporiti.

Francuski savez sudskih vještaka objavio je etički kodeks.

II. Kvalifikacije vještaka

Vještaci općenito moraju biti dovoljno kvalificirani u svojem području vještačenja.

Vještaci moraju posjedovati stručno iskustvo i znanje o postupovnim pravilima, a posebno o pravilima primjenjivima na postupke vještačenja.

Moraju se kontinuirano obrazovati, a ispunjenje te obveze provjeravaju žalbeni sudovi svakih pet godina. Kontinuirano obrazovanje vještaka uključuje:

osposobljavanje u području njihove stručnosti koje pružaju strukovne organizacije

osposobljavanje o vođenju postupaka vještačenja koje pružaju suci i udruženja sudskih vještaka.

III. Naknada za rad vještaka

Kad je riječ o kaznenom postupku, naknade vještaka koje se odnose na određene zadatke vještaka propisane su uredbom. Kad je riječ o određenim područjima vještačenja, tužitelj ili istražni sudac može objaviti poziv na podnošenje ponuda u pogledu zadaće povezane s tim vještačenjem i odabrati najpovoljniju ponudu. Ministarstvo pravosuđa pokriva troškove povezane s vještačenjem iz proračuna za pravosuđe.

Kad je riječ o građanskim predmetima, naknada se općenito izračunava na temelju broja sati koje vještak utroši na rad na predmetu pomnoženog sa satnicom, a na dobiveni se iznos dodaju troškovi i PDV.

Sud odlučuje o iznosu naknade vještaka, u okviru kontradiktornog postupka, uzimajući u obzir pravodobnost podnošenja izvješća, kvalitetu izvješća vještaka i razinu pažnje s kojom je vještak izvršio svoj zadatak.

Predujam za naknadu vještaka obično plaća tužitelj. Međutim, sud može objema strankama naložiti plaćanje dijela predujma za takve troškove.

U svojoj konačnoj odluci sud će naložiti stranci koja je izgubila spor da plati naknadu vještaka.

Pravna pomoć dostupna je za pokrivanje troškova postupaka vještačenja.

IV. Odgovornost vještaka

Vještak ima obvezu pokrića moguće odgovornosti osiguranjem od profesionalne odgovornosti.

Osiguranjem je obuhvaćena građanskopravna i profesionalna odgovornost vještaka, uključujući zadaće koje vještak izvršava u drugim državama članicama Europske unije.

V. Dodatne informacije o postupcima vještačenja

U kaznenim predmetima vještaka može imenovati istražni sudac, javni tužitelj ili policijski službenik s odgovarajućim ovlastima (*officier de police judiciaire*: policijski službenik koji je, u skladu s francuskim pravom, zadužen za kaznene istrage i koji ima ovlasti zadržati osumnjičenike u pritvoru).

U svim drugim slučajevima vještaka može imenovati jedino sud, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

U građanskim postupcima izrada prethodnog izvješća vještaka nije obvezna, ali se preporučuje i često izričito zahtijeva u takvim postupcima. Vještak podnosi završno izvješće u pisanom obliku. Ako vještak smatra da je potrebno savjetovati se s tehničkim stručnjakom iz drugog područja stručnosti, vještak će njegovo mišljenje priložiti svojem izvješću. Sud može od vještaka zatražiti da svjedoči na raspravi ako izvješće nije dostatan temelj za odluku suda. U završnom izvješću mora se odgovoriti na sva pitanja koja je postavio sud i uzeti u obzir sve primjedbe koje su stranke uputile vještaku u okviru vještačenja.

1. Imenovanje vještaka

Status vještaka (*expert de justice*) zaštićen je kaznenim pravom. Vještak je uvršten na popis žalbenih sudova i Vrhovnog suda.

U Francuskoj trenutno ima od 8000 do 10 000 sudskih vještaka.

U građanskim, trgovačkim i upravnim predmetima vještake se može imenovati u okviru prethodnog ili istražnog postupka. U takvim fazama prije suđenja pokreće se 80 % postupaka vještačenja.

Sud imenuje vještaka ako je za rješavanje spora potrebno određeno tehničko stručno znanje: sud vještaka može imenovati po službenoj dužnosti ili na zahtjev jedne od stranaka. Sudac odlučuje o tome koja će stranka platiti predujam za troškove koji će se upotrijebiti za plaćanje naknade vještaka. Stranke mogu predložiti vještaka, ali o imenovanju uvijek odlučuje sud ili javni tužitelj. Osim ako postoje posebni razlozi za suprotno, vještaka se mora odabrati s popisa vještaka koji je sastavio žalbeni sud.

U građanskim postupcima stranke su u velikoj mjeri uključene u rad vještaka. Moraju surađivati s vještakom i odgovoriti na sve njegove zahtjeve za dostavu dokumentacije. Stranke mogu izravno postavljati pitanja vještaku tijekom raspravnih sastanaka i zahtijevati od njega da iznese primjedbe na njihove napomene. Te su mogućnosti mnogo ograničenije u kaznenom postupku u kojem rad vještaka u velikoj mjeri ovisi o sudaču ili javnom tužitelju koji ga je imenovao.

2. Postupak

Glavni pravni tekstovi koji se odnose na sudske vještake u Francuskoj:

Zakon o kaznenom postupku i Zakon o parničnom postupku

Zakon 71-498 od 29. lipnja 1971. o sudskim vještacima, kako je nekoliko puta izmijenjen, posebno 18. studenoga 2016.

Uredba od 23. prosinca 2004., kako je nekoliko puta izmijenjena.

Vještaci mogu kontaktirati sa strankama tijekom postupka, ali uz strogo poštovanje načela kontradiktornosti. Iznimke su povezane s liječničkim ili poslovnim tajnama.

Ne postoji utvrđena struktura koje se vještaci moraju pridržavati pri izradi izvješća, ali pokrenute su inicijative kako bi se uvela određena pravila.

Bez obzira na to, u izvješću vještaci moraju:

detaljno obrazložiti svoje argumente

navesti dokumente na kojima se temelji njihovo mišljenje

osvrnuti se na izjave stranaka

navesti potpuni popis dokumenata koji su im dostavljeni.

Ako sud zatraži prethodno izvješće, vještak ga šalje strankama kako bi prikupio njihove izjave.

U kaznenim predmetima vještak je obvezan prisustvovati raspravi, dok u građanskim predmetima sud to može zatražiti od njega.

Od vještaka se može zatražiti izrada dodatnog izvješća na temelju odluke suda, na primjer nakon što su stranke iznijele primjedbe na izvješće i postavile dodatna pitanja.

Tijek istražnih radnji vještaka nadzire sud. Taj se zadatak povjerava sudaču prvostupanjskog suda.

Navedene informacije prikupljene su u okviru projekta „Pronađite vještaka” od kontakata iz svake države članice koje je odabrao

Europski institut za stručno znanje i vještačenje (EEEI).

Posljednji put ažurirano: 10/09/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.